

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

4 / 2007

VÄESTÖ

Ulkomailta runsaasti
muuttovoittoa

ALUETALOUS

Talouden hyvä vire jatkui

Suhdanneodotukset
varovaisemmiksi

TYÖMARKKINAT

Työllisen työvoiman
kasvuvauhti hidastumassa

TOIMITILAMARKKINAT

Näkymät myönteisiä

HYVINVOINTI

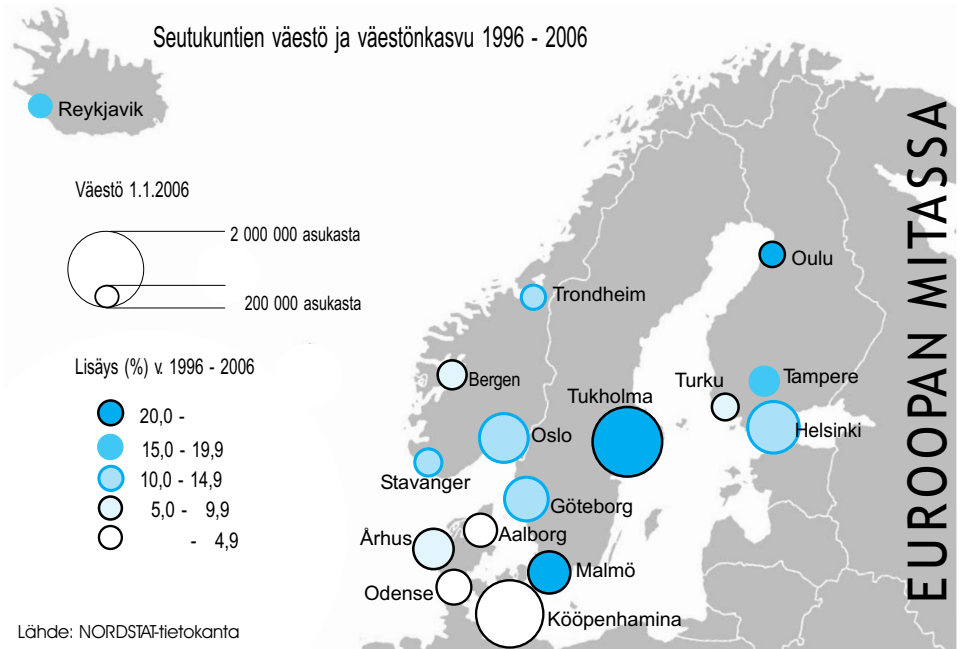
Toimeentulo- ja
asumistuen saajissa
laskua

VALOKIILASSA

Antti Viren
Metropolit ja kaupun-
kiseudut – mitä ne ovat?

Leila Lankinen
Helsinki kaupunkilaisten
kokemana joulukuussa
2006 – asukasmielipiteitä

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 7.12.2007



Helsingin seudun väestönkasvu pohjoismaista keskitasoa

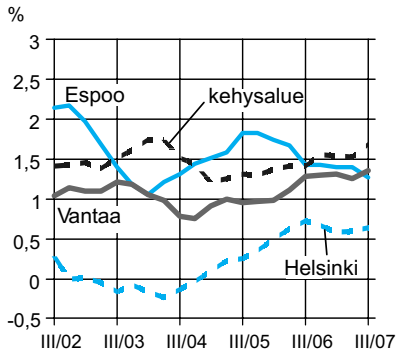
Helsingin seudulla asui lähes 1,3 miljoonaa asukasta viime vuonna ja pääkaupunkiseudun asukasmäärä ylitti miljoonan rajan tämän vuoden kesällä. Oslon seutu ylittää myös selvästi miljoonan asukkaan rajan. Samankokoisia, mutta väestömäärältään suurempia olivat Tukholman ja Kööpenhaminan seudut noin 1,8 miljoonalla asukkaallaan. Tukholman ja Oslon seutujen osuus oli viidesosa ja Kööpenhaminan kolmasosa koko maan väestöstä. Helsingin seudulla asui neljäsosa suomalaisista.

Kaupunkiseuduista Oulun väestön kasvu on ollut pohjoismaisista vertailukaupungeista nopeinta kymmenvuotiskaudella 1996-2006, jolloin se oli lähes 30 prosenttia. Samoin Tukholman seutu on kasvanut voimakkaasti, noin 20 prosenttia. Reykjavikin, Tampereen, Göteborgin, Helsingin ja Oslon seutujen kasvu ylitti selvästi 10 prosentin rajan. Alhaisin kasvu oli Kööpenhaminan seudulla, jossa se jäi alle 5 prosenttiin.

Kaupungeista suurin on Tukholma, jossa asui noin 770 000 asukasta vuonna 2006. Helsingin, Oslon ja Kööpenhaminan väkiluku ylitti puolen miljoonan asukkaan rajan. Myös Göteborg oli koluokaltaan lähes yhtä suuri noin 484 000 asukkaallaan. Väkimäärällä mitattuna pienin pääkaupunki oli Reykjavik, jossa asui noin 115 000 asukasta vuonna 2006.

Väestömuutos Helsingin seudulla alueittain

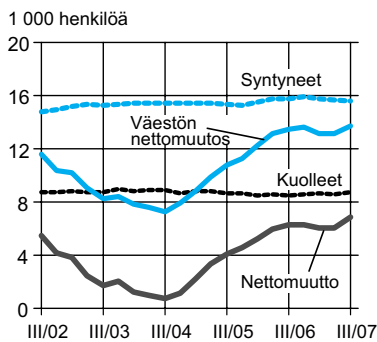
Väestömuutoksen osuus (%) väestöstä



Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

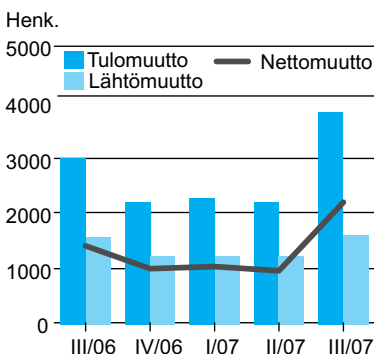
Väestönmuutos ja sen osatekijät Helsingin seudulla

Liukuva vuosisumma



Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Ulkomainen muuttovoitto Helsingin seudulle



Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

VÄESTÖ

Väestö kasvoi entistä enemmän

Helsingin seudun väestö kasvoi huomattavasti enemmän kuin pitkään aikaan vuosineljänneksittäin tarkasteltuna. Lisäystä oli heinä–syyskuussa noin 4 750 henkilöä. Tavanomaisesti väestö kasvaa vuoden kolmannella neljänneksellä muita neljänneksiä enemmän kuten tänäkin vuonna. Aiempiin, vastaaviin neljänneksiin verrattuna väestömäärän kasvua tapahtui saman verran vuosituhannen alussa. Muuttovoiton vaikutus oli noin 2 930 henkilöä ja luonnollinen väestönkasvu oli 1 820 uutta asukasta.

Helsingin väkiluku kasvoi 2 160 asukkaalla heinä–syyskuussa. Etenkin muuttajien enemmisyys lähtömuuttajiin nähden lisäsi asukasmäärää, yhteensä 1 760 henkilöllä. Espoossa väestön määrä kasvoi lähes 870 espoolaisella, joista muuttovoitto oli 320 uutta espoolaista. Vantaan asukasluku nousi noin 800 henkilöllä, muuttovoiton ollessa 370 asukasta. Kehysalueenkin väestö kasvoi lähes kaksinkertaisesti edellisen vuoden kolmanteen neljännekseen verrattuna. Siellä muuttovoitto oli 450 henkilöä ja väkimäärä lisääntyi vajaalla 880 asukkaalla.

Väestömäärää lisää ennätysellinen ulkomainen muuttovoitto

Ulkomainen muuttovoitto oli ennätysellisen korkealla Helsingin seudulla heinä–elokuussa. Alueelle muutti 3 800 henkilöä ja lähtömuuttajia oli 1 610. Näin ollen Helsingin seudun asukasmäärä kasvoi noin 2 190 henkilöllä ulkomaisen muuttovoiton ansiosta, josta 64 prosenttia kohdistui Helsinkiin. Se sai 1 430 uutta asukasta ulkomaisen muuttoliikkeen ansiosta. Espoossa vastaava luku oli 420 ja Vantaalla noin 270 kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Etenkin tulomuuttajissa oli runsasta nousua viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Ulkomaille muuttaneiden määrässä ei ollut yhtä suuria lisäyksiä.

ALUETALOUS

Talouden hyvä vire jatkui

Talouden hyvä vire jatkui Helsingin seudulla. Tuotanto kasvoi seudulla vuoden 2007 kolmannella neljänneksellä ennakoarvion mukaan noin neljällä prosentilla edellisvuodesta. Viime vuoden tasolle kasvuvauhti ei tänä vuonna yllä teollisuuden kasvun hidastumisen vuoksi. Kuitenkin rakentaminen ja yksityiset palvelualat kasvoivat edelleen nopeasti. Viimeksi kuluneen vuoden aikana tuotannon kasvuerot Helsingin seudun ja koko maan välillä tasoittui, kun kahden edeltävän vuoden aikana seutu kiri koko maan edelle. Tuoreimman tiedon mukaan Helsingin seudun tuotanto kasvoi keski-

määrin 4,7 prosentin vuosivauhtia viimeksi kuluneen vuoden aikana. Vuodesta 2000 seudun tuotanto on kasvanut 26 prosenttia, kun koko maassa nousua on kertynyt 23 prosenttia.

Suhdanneilanteen odotetaan hieman heikkenevän teollisuudessa ja rakentamisessa – palvelualalla säilyvän ennallaan

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen ajantasainen suhdanneilanne oli lokakuussa normaalia parempi. Suhdanteiden odotetaan heikkenevän hieman lähikuukausina, sillä saldoluku oli -5. Heinäkuussa tehdyssä tiedustelussa saldoluku oli 4. Elinkeinoelämän keskusliiton yrityksiltä keräämien tietojen mukaan lokakuussa kolme neljäsosaa odottaa suhdanteiden säilyvän ennallaan, 11 prosenttia odottaa niiden paranevan ja 16 prosenttia heikkenevän.

Tuotanto lisääntyi Uudellamaalla loppukesän aikana jonkin verran, ja tuotantomäärät olivat selvästi vuoden takaisia suuremmat. Tuotannon odotetaan lisääntyvän myös lähikuukausina, mutta ensi vuoden alussa kasvu hiipuu. Tilauskirjat ovat normaalia täydempiä, mutta myös valmiiden tuotteiden varastot ovat normaalia suuremmat. Teollisuuden ja rakentamisen kannattavuus on parantunut, mutta kannattavuusnäkömät ovat aiempaa vaisummat. Investoinnit ovat pysyneet pääosin ennallaan. Vuoden kuluttua niiden uskotaan lisääntyvän.

Henkilökunnan määrä oli loppukesällä suurempi kuin vuotta aiemmin. Työvoima kasvoi kesän aikana, mutta loppuvuodesta sitä suunnitellaan hieman vähennettävän. Ammattityövoimasta on pulaa 35 prosentilla alasta.

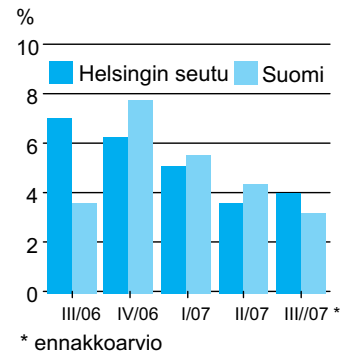
Koko maassa teollisuusyritysten tuotanto kasvoi alkusyksyllä jonkin verran aiempaa hitaammin, mutta tilauskanta on edelleen korkea. Monissa yrityksissä toimintaa haittasi työvoima- ja kapasiteettipula. Suhdanneilanne on selvästi normaalia vahvempi useimmilla aloilla. Suhdannehuippu näyttää kuitenkin vähitellen jäävän taakse, sillä näkömät lähikuukausille ovat kääntyneet miinukselle. Kovin suuria muutoksia yleiseen suhdannekuvaan ei kuitenkaan odoteta, ja tilanne näyttää useimmilla aloilla heikkenevän vain loivasti. Suhdannenäkymiä mittaava saldoluku oli lokakuussa -7 (heinäkuussa 2). Vaihtelu yrityskentän sisällä on myös kasvanut.

Rakentamisessa hyvä suhdannekuva on jatkunut, vaikka myymättömien huoneistojen määrä kasvoikin jo yli normaalin. Tuotantomäärät olivat korkeita ja tilauskanta edelleen tavanomaista vahvempi. Henkilöstöä on lisätty aiemmasta, ja työvoimapula on samaan aikaan jatkunut yleisenä. Näkömät lähikuukausille ovat kuitenkin aiempaa varovaisemmat, ja suhdanteissa odotetaan jonkin verran jähymistä. Lähitulevaisuuden suhdannenäkymiä mittaava saldoluku oli lokakuussa -16. Heinäkuussa vastaava lukema oli 9.

Palveluyritykset

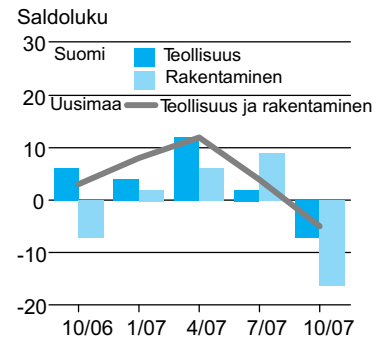
Uudenmaan palveluyritysten suhdannekuva oli lokakuussa normaalia kirkkaampi. Suhdanteiden odotetaan pysyvän lähiaikoina pääosin ennallaan, saldoluku 2. Heinäkuussa tehdyssä tiedustelussa suhdannenäkymien saldoluku oli 9. Suhdanteiden odottaa paranevan 12 prosenttia alasta ja

Tuotannon volyymi Muutos (%) edellisestä vuodesta



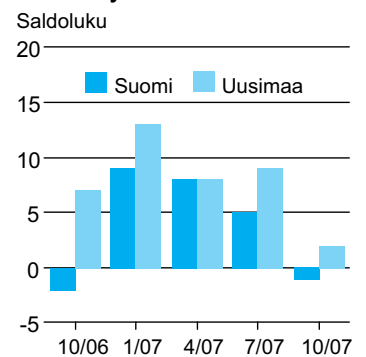
Lähde: Tilastokeskus, Kaupunkitutkimusta TA Oy

Teollisuuden ja rakentamisen odotukset suhdannenäkymistä



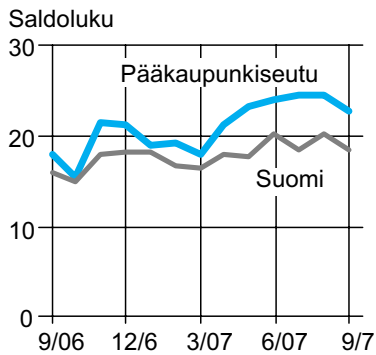
Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto, EK, Suhdannebarometri

Palveluyritysten odotukset suhdannenäkymistä



Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto, EK, Suhdannebarometri

Kuluttajien luottamusindikaattori



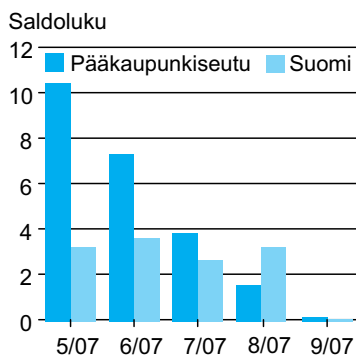
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

kymmenesosa ennakoi heikkenemistä. Uudenmaan vastaajien suhdanneodotukset ovat hieman koko maan keskiarvoa paremmat.

Henkilökuntaa on palkattu hieman lisää Uudenmaan palveluyrityksissä loppukesän kuluessa. Työvoimaa suunnitellaan lisäävän myös seuraavan kolmen kuukauden aikana. Ammattityövoimasta oli pulaa 29 prosentilla alasta. Myyntihinnat ovat nousseet viime kuukausina likimain samaa tahtia kustannusten kanssa. Kannattavuus on kuitenkin parantunut vuoden takaiseen verrattuna, ja kannattavuuden odotetaan kohentuvan myös lähikuukausina.

Koko maassa kaikkien palvelutoimialojen yritykset kuvaavat suhdannetilannetta tavanomaista paremmaksi EK:n lokakuussa tekemässä tiedustelussa. Arviot tämänhetkisestä suhdannekuvasta olivat valoisimmat rahoitus- ja vakuutusalailla. Näkymät lähikuukausille ovat painuneet hieman aiempaa varovaisemmiksi. Suidanteiden ei ennusteta enää kohentuvan lisää, vaan tilanne säilyisi likimain nykyisellään. Palveluyritysten suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa -1. Edellisessä, heinäkuussa tehdyssä suhdannetiedustelussa vastaava lukema oli 5.

Kotitalouksien odotukset Suomen talouden kehityksestä



Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

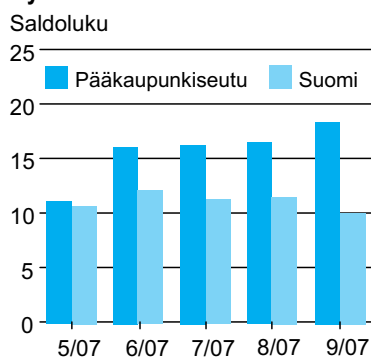
Myynti kasvoi kaikilla palvelutoimialoilla. Lähikuukausille arvioidaan yhä pientä henkilöstömäärän kasvua. Tiedustelun mukaan kasvua kertyisi erityisesti rahoitus ja vakuutusalailla sekä tieto- ja viestintäpalveluissa. Palveluyritysten kannattavuus on jatkanut tasaista parantumista. Kohtuullisen hyvän kannattavuuskehityksen ennustetaan jatkuvan myös yli tulevan vuodenvaihteen.

Ammattityövoimapula on jatkunut varsin yleisenä. Se on tällä hetkellä selvästi merkittävin toiminnan laajentamisen este. Ongelmia ammattityövoiman rekrytoinnissa on kaikilla palvelu-aloilla, mutta tilanne on selvästi vaikein mm. kiinteistö- ja siivousalailla. Lokakuussa 24 prosenttia kaikkien palvelu-alojen vastaajayrityksistä kärsi työvoimapulasta.

Kuluttajien luottamus ennätyskorkealla

Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus talouden kehitykseen oli ennätyskorkealla heinä-syyskuussa. Tosin syyskuussa se oli hieman edelliskuukausia alhaisempi. Näkemyksiä kuvaava saldoluku oli 22,9 pääkaupunkiseudulla ja 18,5 koko maassa. Kuten aiemminkin pääkaupunkiseudun kuluttajien näkemykset olivat koko maata valoisammat.

Kotitalouksien odotukset oman talouden kehityksestä



Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Oletukset Suomen talouden kehityksestä parempaan tai huonompaan suuntaan olivat lähes yhtä vahvat syyskuussa. Neljäsosa pääkaupunkiseudun kuluttajista oletti syyskuun tiedustelussa Suomen talouden olevan paremman vuoden kuluttua. Edellisinä kuukausina myönteiseen talouskehitykseen luottavia oli ollut enemmän. Koko maassa oli enemmän kuluttajia, jotka olettivat Suomen taloustilanteen olevan vuoden kuluttua heikomman. Heitä oli runsas neljäsosa ja parempaan taloustilanteeseen luotti viidesosa koko maan kuluttajista.

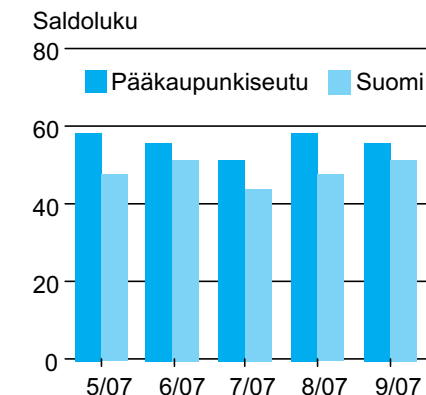
Oman talouden kehitykseen luotettiin sekä pääkaupunkiseudulla että koko maassa. Pääkaupunkiseudulla luottamus oli jopa vahvistunut syyskuussa kesäkuukausiin verrattuna. Kuluttajista 38 prosenttia oletti sen olevan paremman vuoden kuluttua. Koko maassa vastaava osuus oli noin 10 pro-

senttiyksikköä vähemmän. Oman taloutensa oletti huonommaksi vuoden kuluttua 8 prosenttia pääkaupunkiseudulla ja joka kymmenes kuluttaja koko maassa.

Säästämismahdollisuuksiinkin luotettiin erittäin vahvasti kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Syyskuussa ennätysellisesti lähes joka toinen pääkaupunkiseudun kuluttaja olettaa hyvin todennäköisesti säästävänsä tulevan vuoden aikana. Kaikkiaan jopa 83 prosenttia kuluttajista olettaa todennäköisesti säästävänsä. Koko maassa hyvin todennäköisesti säästää 46 prosenttia ja melko todennäköisesti 36 prosenttia kuluttajista.

Työttömyyden nähtiin kehittyvän myönteiseen suuntaan seuraavan vuoden aikana. Pääkaupunkiseudulla puolet kuluttajista olettaa työttömiä olevan vuoden kuluttua vähemmän. Koko maassa osuus oli hieman pienempi. Vain vajaa prosentti kuluttajista olettaa työttömiä olevan vuoden kuluttua paljon enemmän. Koko maassa vastaava osuus oli runsas prosentti.

Kotitalouksien odotukset säästämismahdollisuuksista



Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

TYÖMARKKINAT

Rakentaminen ja rahoitus lisänneet eniten työvoimaansa

Kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä Suomen työlliseen työvoimaan kuului 2,5 milj. henkilöä. Heistä 27 prosenttia eli 688 900 henkilöä asui Helsingin seudulla. Siellä vajaa viidesosa, noin 128 700 työntekijää, oli töissä liike-elämän palveluissa. Melkein yhtä paljon kävi työssä koulutus-, sosiaalihuolto- ja terveyspalvelujen toimialalla.

Rahoitussektori lisäsi eniten työvoimaansa heinä-syyskuussa edellisvuoteen verrattuna Helsingin seudulla. Kyseisen toimialan työntekijöiden määrä lisääntyi lähes neljäsosan eli 4 900 henkilöä. Kyseisellä sektorilla oli töissä 25 500 työntekijää. Myös rakentamisen työntekijämäärä oli 14 prosenttia edellisvuotta suurempi. Näin ollen alan työntekijöiden määrä oli 38 100 ja lisäys oli 4 600 työntekijää.

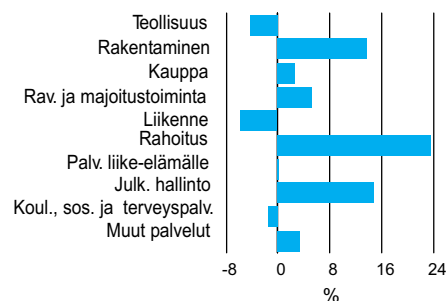
Liikenteen työntekijämäärä supistui vajaa kuusi prosenttia kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä edellisvuodesta. Liikennesektorilla oli töissä 56 000 Helsingin seudun asukasta. Myös teollisuuden henkilökunnan lukumäärä supistui edellisvuodesta. Laskua oli runsas neljä prosenttia. Teollisuudessa oli töissä 89 600 henkilöä Helsingin seudulla.

Työllisen työvoiman kasvuvauhti hidastumassa

Työllinen työvoima kasvoi Helsingin seudulla 1,7 prosenttia ja koko maassa 1,9 prosenttia heinä-syyskuussa viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kasvuvauhti on hieman laantunut, sillä viime vuoden alkupuolelta lähtien se on ollut runsas kaksi prosenttia Helsingin seudulla.

Työllisen työvoiman muutos Helsingin seudulla

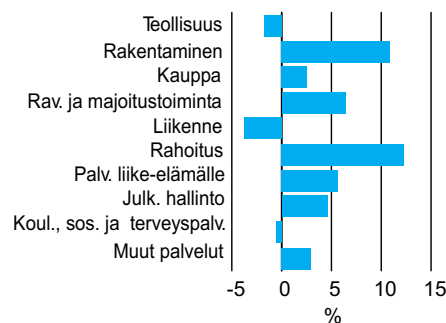
Muutos (%) edellisestä vuodesta



Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllisen työvoiman muutos toimialoitain koko maassa

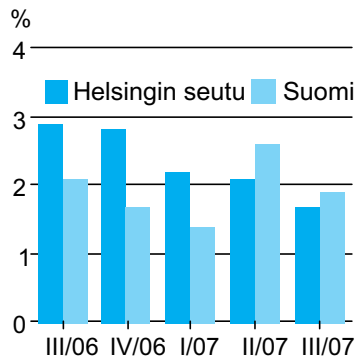
Muutos (%) edellisestä vuodesta



Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

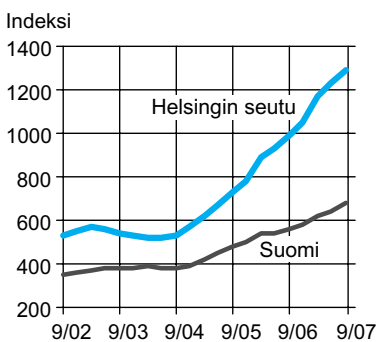
Työllinen työvoima alueittain

Muutos (%) ed. vuodesta



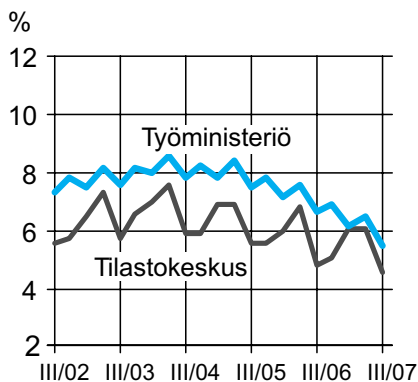
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Avoimet työpaikat



Lähde: Työministeriö, työnvälitystilasto

Työttömyysaste (%) Helsingin seudulla



Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus ja työministeriö, työnvälitystilasto

Avoimien työpaikkojen kasvu muuta maata vähäisempää

Työvoimatoimistoihin ilmoitettujen avoimien paikkojen määrä on kasvanut Helsingin seudulla koko maata enemmän jo pitkään, mutta syyskuussa tilanne oli päinvastainen. Koko maassa lisäystä oli 26 prosenttia ja Helsingin seudulla 24 prosenttia edellisvuoden syyskuuhun verrattuna. Lähes kolmasosa koko maan avoimista työpaikoista oli Helsingin seudulla tämän vuoden syyskuussa. Työpaikkoja oli noin 11 800. Koko maassa niitä oli noin 36 400.

Työpaikkoja oli avoinna Helsingissä syyskuun lopulla noin 6 500 työpaikkaa. Espoossa niitä oli runsas 1 800 ja Vantaalla hieman alle 1 800 työpaikkaa.

Työttömyysaste yhä laskussa

Helsingin seudun työttömyysaste oli 4,6 prosenttia Tilastokeskuksen tietojen mukaan kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Laskua edellisvuodesta oli 0,2 prosenttiyksikköä. Koko maassa työttömyysaste oli 6 prosenttia. Miesten työttömyysaste oli Helsingin seudulla 5,1 prosenttia ja naisten 4,2 prosenttia.

Työministeriön tietojen mukaan työttömyysaste oli syyskuussa Helsingin seudulla 5,5 prosenttia ja koko maassa 7,4 prosenttia. Helsingissä se oli 6,3 prosenttia, Espoossa 4,5 prosenttia ja Vantaalla 6,2 prosenttia.

TOIMITILAMARKKINAT

Tilamarkkinoilla näkymät ovat monessa suhteessa myönteisiä

Toimistotilojen kysyntä on kautta linjan piristynyt, mikä näkyy monilla alueilla vuokratasojen nousuna. Helsingin ydinkeskustan toimistovuokraindexin nousu on kiihtynyt yli kuuden prosentin vuositasolle KTI:n vuokraindexin mukaan. Nousu on kiihtynyt viimeisimmällä puolivuotisjaksolla, jolla nousuksi kirjattiin 3,9 prosenttia.

Keskustan tilojen vuokrausaste on kehittynyt suotuisasti. Uusia vuokrasopimuksia on solmittu keskustan mittakaavassa suurehkoista tiloista, mikä nostaa uudisvuokrauksen neliömääräistä volyyymiä. Toimistotilakysyntä kohdistuu kuitenkin edelleenkin etupäässä korkealuokkaisiin ja hyväsjaintisiin tiloihin. Toisaalta – etenkin ongelmallisempien tilojen – vuokraaminen edellyttää vuokranantajilta entistä enemmän aktiivisuutta ja toimenpiteitä esimerkiksi palvelujen tehostamisen tai tilojen muutostöiden muodossa. Vanhanaikaisten ja huonompisijaintisten toimistojen vuokraaminen on edelleenkin paikoin ongelmallista. Liiketilamarkkinoilla käyttöasteet pysyttelevät edelleen varsin korkeina.

Helsingin ydinkeskustan toimistovuokrat selkeässä nousussa

Koko Helsingin tasolla uusia toimistovuokrasopimuksia on alkanut reippaaseen tahtiin, ja tilojen käyttöasteet ovat nousseet suotuisasti. Neliöillä mitattuna uusia sopimuksia on alkanut yli 20 prosenttia enemmän kuin edellisellä tarkastelujaksolla. Ydinkeskustan lähialueista etenkin Kamppi ja Ruoholahti ovat jatkaneet vahvaa kehitystään, ja myös vuokratasot ovat näillä alueilla nousseet. Uusien toimistojen kehittäminen on tällä hetkellä voimakkainta Salmisaaren alueella, jossa ensimmäisiä uudiskohteita otettiin käyttöön viime kesänä.

Espoon toimistomarkkinoilla etenkin Otaniemessä, Leppävaarassa ja Olari-Niittykumpu -alueilla tyhjen toimistojen määrä on vähentynyt. Vantaan toimistomarkkinoilla lentokentän alue vastaa edelleen suurimmasta osasta uusia vuokrasopimuksia. Uusia sopimuksia ei tosin ole alkanut aivan laadukkaimmista tiloista.

Toimistotilojen vajaakäyttöaste lievässä nousussa

Pääkaupunkiseudulla toimistotilojen vajaakäyttöaste oli 8,4 prosenttia kuluvan vuoden toisella neljänneksellä. Helsingissä se oli 7,8 prosenttia, Espoossa 12 prosenttia ja Vantaalla 6,7 prosenttia. Poikkeuksellista tilanteesta oli se, että sekä toimistotilojen vajaakäyttöaste että keskustan toimistojen vuokraindeksi nousivat Helsingissä. Normaalisti ne liikkuvat vastakkaisiin suuntiin. Ennakoinnin mukaan toimistomarkkinoilla vajaakäytön aleneminen pysähtyy, ja vajaakäyttö asettuu lähivuosina prosenttiin 7–8 tasolle. Syinä ovat toisaalta uudistuotannon korkea määrä ja toisaalta tilankäytön tehostumisesta ja työvoiman niukkuudesta johtuva tilatarpeen kasvun hidastuminen.

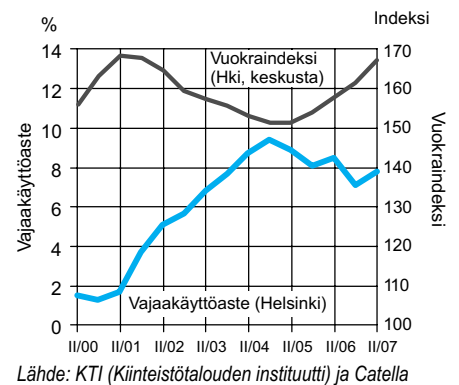
Uusia toimitiloja rakennetaan tällä hetkellä runsaasti

Pääkaupunkiseudulle kehitetään parhaillaan ennätysellisiä määriä uutta toimitilaa, jota on lähivuosina valmistumassa satojen tuhansien neliöiden vuosivauhdilla. Toimitilaa on rakenteilla enemmän kuin moneen vuoteen.

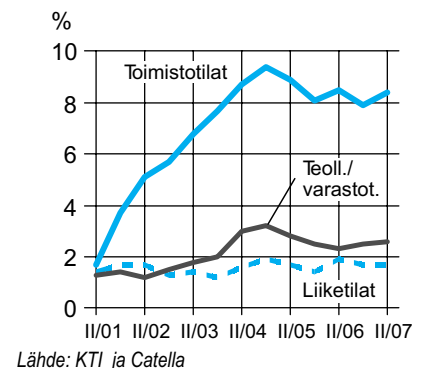
Vuosaaren sataman rakentaminen tulee vaikuttamaan laajasti logistiikkamarkkinoihin pääkaupunkiseudulla ja lähialueilla. Uusia logistiikkakeskuksia on suunnitteilla ja osin jo rakenteilla niin sataman välittömään läheisyyteen kuin kauemmaksikin Helsingin itäisten ja pohjoisten sisääntuloväylien varrelle, mm. Mäntsälään, Sipooseen ja Lahden seudulle. Pääkaupunkiseudun teollisuus- ja varastotilojen vajaakäyttöaste oli 2,6 prosenttia tämän vuoden toisella neljänneksellä.

Isoja kauppakeskushankkeita ei pääkaupunkiseudulla ole rakenteilla. Sen sijaan monet huonekalukaupan, kodin sisustamisen ja päivittäistavarakaupan ketjut sekä ns. 'halpaketjut' täydentävät verkostojaan. Tämä täydennysrakentaminen tukee jo olemassa olevia kaupallisia keskuksia. Liiketilojen vajaakäyttöaste on viimeisen kymmenen vuoden aikana pysynyt alle 2 prosentissa. Lähivuosina ei ole odotettavissa suurempia muutoksia rakentamisen määrässä. Liiketilojen vajaakäyttöaste oli Helsingissä 2 prosenttia, Espoossa 1,7 prosenttia ja Vantaalla prosentti.

Toimistotilojen vajaakäyttöaste (%) ja vuokraindeksi (I/1993 = 100) Helsingissä

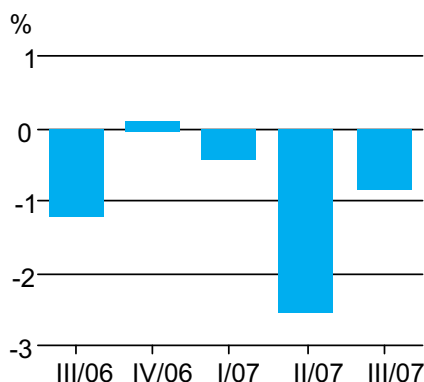


Tyhjät toimitilat pääkaupunkiseudulla



Toimeentulotukea saavat henkilöt pääkaupunkiseudulla

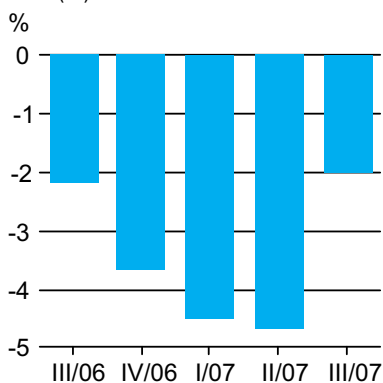
Muutos (%) edellisestä vuodesta



Lähde: Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit

Asumistuen saajat pääkaupunkiseudulla

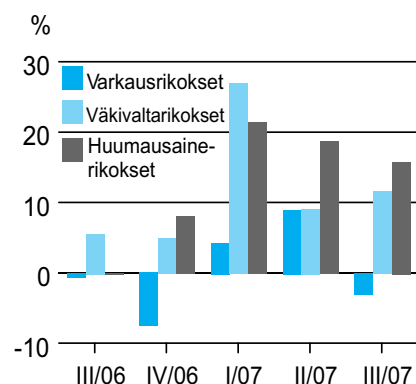
Muutos (%) edellisestä vuodesta



Lähde: Kela

Rikokset pääkaupunkiseudulla

Muutos (%) edellisestä vuodesta



Lähde: Tilastokeskus, StatFin

HYVINVOINTI

Toimeentulo- ja asumistuen saajien määrät lievässä laskussa

Toimeentulotuen saajia oli pääkaupunkiseudulla keskimäärin 42 200 heinä-syyskuussa. Eniten heitä oli Helsingissä, jossa osuus 4,7 prosenttia väestöstä. Vantaalla se oli 4,5 prosenttia ja Espoossa 2,9 prosenttia. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna toimeentulotuen saajien määrä oli laskenut pääkaupunkiseudulla alle prosentin. Eniten vähennystä oli Vantaalla, lähes kolme prosenttia. Myös Espoossa toimeentulotukea saaneiden määrä laski lähes kaksi prosenttia. Helsingissä tuensaajien määrä pysyi samana edelliseen vuoteen nähden.

Syyskuun lopussa pääkaupunkiseudulla oli noin 35 000 yleisen asumistuen saajaa eli 7,2 prosenttia asutokunnista. Helsingissä 7,5 prosenttia ja Vantaalla 7,2 prosenttia asutokunnista sai asumistukea. Espoossa osuus oli 5,7 ja Kauniaisissa 2,4 prosenttia. Edelliseen vuoteen verrattuna asumistuen saajien määrä oli laskenut noin kaksi prosenttia. Eniten vähennystä oli Vantaalla 6,6 prosenttia ja Helsingissä, 5,1 prosenttia. Espoossa laskua oli 2,1 prosenttia.

Rikosten määrä kasvoi pääkaupunkiseudulla

Henkeen ja terveyteen kohdistui pääkaupunkiseudulla 2 591 poliisin tietoon tullutta rikosta heinä-syyskuussa 2007. Näistä väkivaltarikoksista suurin osa, 69 prosenttia tehtiin Helsingissä. Kummassakin sekä Vantaalla että Espoossa tehtiin noin 15 prosenttia rikoksista. Väkivaltarikosten määrä kasvoi pääkaupunkiseudulla edellisvuoteen verrattuna: ensimmäisellä neljänneksellä 27 prosenttia, toisella 7 prosenttia ja kolmannella 12 prosenttia.

Huumausainerikoksia tuli pääkaupunkiseudulla ilmi 1 230. Näistä suurin osa eli 61 prosenttia tapahtui Helsingin alueella. Espoon osuus pääkaupunkiseudulla poliisin tietoon tulleista huumausainerikoksista oli 21 prosenttia ja Vantaan 18 prosenttia. Huumausainerikosten määrä on pääkaupunkiseudulla ollut kasvussa koko tämän vuoden ja heinä-syyskuussa kasvua oli 16 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Vantaalla huumausainerikoksia tuli 40 prosenttia ilmi, Espoossa 13 prosenttia ja Helsingissä 11 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Pääkaupunkiseudulla tapahtui 20 860 poliisin tietoon tullutta omaisuusrikosta heinä-, elo- ja syyskuussa. Varkausrikoksia tehtiin 12 800, näistä 69 prosenttia tehtiin Helsingissä, 16 prosenttia Vantaalla ja 15 prosenttia Espoossa. Edellisvuoteen verrattuna varkausrikosten määrä kasvoi pääkaupunkiseudulla alkuvuodesta, mutta kolmannella neljänneksellä varkausrikosten määrä laski kolme prosenttia. Varkausten määrä vähentyi Espoossa ja Vantaalla yli kymmenyksellä, mutta Helsingissä määrässä oli kasvua. Koko maassa varkausrikokset vähentyivät pääkaupunkiseutua enemmän.

Metropolit ja kaupunkiseudut – mitä ne ovat?

Käsitteet ”metropoli” (lat. mater + polis eli ”emokaupunki”), ”metropolialue” ja ”metropoliseutu” saavat monissa yhteyksissä eri merkityksiä. Yleisimmin metropoliin liitetyt piirteet ovat laajasti rajattu kaupunkialue, sen suuri väestö sekä sen kansainvälinen merkitys ja yhteydet. Koska metropolihalinto on toistaiseksi vakiintunut vain perin harvoilla kaupunkiseuduilla, käsitteet ovat kutakuinkin täsmällisessä käytössä lähinnä vain tutkimuksen, suunnittelun ja (alue)markkinoinnin piirissä.

Euroopan metropolialueiden verkosto on ottanut nimekseen ”Metrex - The Network of European Metropolitan Regions and Areas”, joka kuvastaa erilaisia käytäntöjä nimetä suurkaupunkialueita. Germaanisissa kielissä käytetään yleisesti nimitystä ”Metropolregion” (joskus myös ”Metropolitangebiet”), mutta angloamerikkalaisissa ja romaanisissa kielissä tavallisesti termejä ”metropolitan area”, ”area metropolitana” jne. Suuren kaupunkiseudun ja metropolialueen käsitteellinen ero on toistaiseksi niin epäselvä, että erilaisia ilmauksia käytetään usein synonyymeinä.

Suomen kielessä metropolilla tarkoitetaan yleensä suurkaupunkiseutua tai -aluetta. ”Seutu” tuntuu viittaavan toiminnallisesti, kulttuurisesti ja/tai hallinnollisesti ainakin jossain määrin yhtenäiseen, tunnistettavaan kokonaisuuteen, joten tässä tekstissä käytetään kaupunkiseutua laajemmasta, toistaiseksi varsin kiteytymättömästä ilmiöstä käsitettä ”metropolialue”. Anssi Paasi (1986) onkin kuvannut seutuja sosiaalisina konstruktioina, joissa taloudelliset, poliittiset ja sosiaaliset prosessit luovat kulttuurisia identiteettejä ja institutionalisoivat seutuja.

Käsitteiden selkeyttämistä olisi syytä harkita seuraavan asetelman tapaan:

tiivis alue ja yhteydet	väljä alue ja yhteydet
teor./lask. määritetty alue kaupunkimainen alue, urban area	metropolialue, metropolitan area
institutionalisoitu seutu kaupunkiseutu, urban region (city region)	metropoliseutu, metropolitan region

Metropolialue muodostuu yhden tai usean lähekkäisen keskuskaupungin laajasti tulkitusta vaikutuspiiristä erotukseksi kaupunkiseudusta (city region), joka on suppeammin rajattu, usein hallinnollisestikin tunnustettu, keskuksen välitön vaikutusalue. Metropolialue kattaa yleensä urbaanien, pitkälle rakennettujen alueiden lisäksi myös syrjäisempiä vyöhykkeitä, joilla kuitenkin on selkeät yhteydet alueen keskuksiin. Kaupunkiseutujen yhteistyön, merkityksen ja vertailujen lisääntyessä tuntuu selvästi olevan tarvetta käyttää tässä esitetyn kaltaisia, kaksitasoisia seutukäsitteitä. Näin voitaisiin osin välttää kansainvälisten vertailujen kovin kirjavia aluerajauksia.

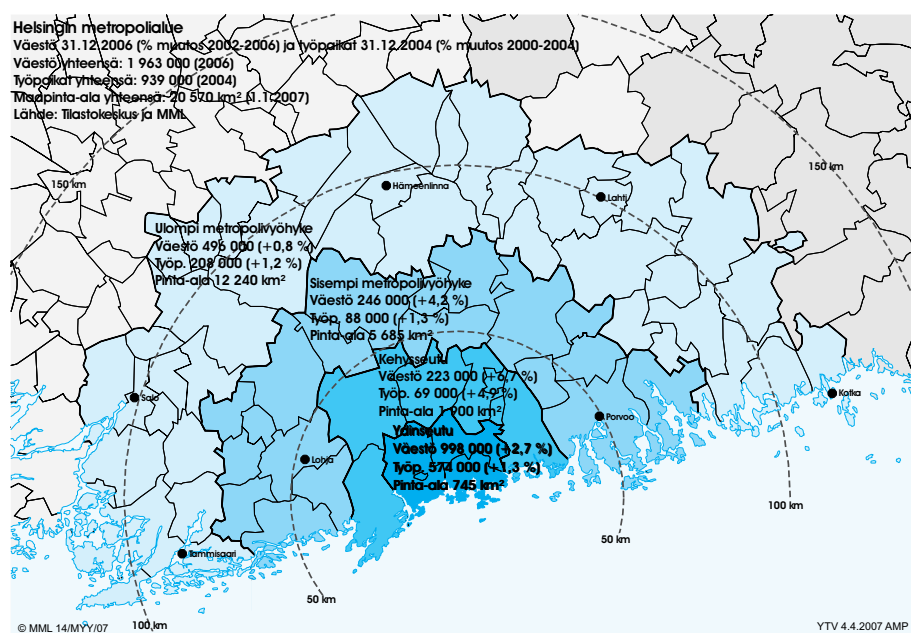
Kaupunkiseutujen ja metropolialueiden määrittäykset

Yleinen tapa määrittää toiminnallisia kaupunkiseutuja (FUR, functional urban regions) ja metropolialueita on pääosin työmatkasukulointiin perustuva asunto- ja työmarkkina-alueen rajaus (esim. ESPON 2005, Urban Audit 2006). Sukkulointiin perustuvien aluerajausten perusratkaisuja ovat seudun ydinalueen (core area) määrittäminen, sen vaikutusalueen (tilasto)aluejako ja sukuloivan työvoimaosuuden kynnysarvot seudun eri vyöhykkeillä.

Helsingin vaikutusalue käy esimerkiksi kaupunkiseudun ja metropolialueen suhteesta ja rajauksista. Helsingin (kaupunki)seuduksi on päädytty aluksi tilastointia varten määrittelemään keskuskaupungin lähin vaikutusalue (12 kuntaa), joka ulottuu 40-50 km:n etäisyydelle seudun keskuksesta. Ydinseudulle ("pääkaupunkiseutu") työhön sukkuloi nykyään yli 40 prosenttia sitä ympäröivän kehysalueen työvoimasta.

Vasta 2000-luvulla on aktualisoitunut tarve määrittää Helsingin metropolialueen rajausta, aluksi OECD:n aluekatsauksen (2002) yhteydessä, jolloin "Greater Helsinki Region" rajattiin hallinnollisin perustein neljäksi lähimaakunnaksi. Asunto- ja työmarkkinaperusteinen, sukkulointiin pohjautuva rajaus tuottaa kaksi vaihtoehtoista metropolialuetta, joista tiukemmin rajattu (yli 10 % sukkulointi) suppea metropolialue ulottuu 70–80 km:n etäisyydelle ja väljemmin rajattu (yli 3 % sukkulointi) laaja metropolialue ulottuu noin 120 km:n etäisyydelle metropolin keskuksesta (kuva 1).

Kuva 1. Helsingin metropolialueen rajauksia sukkuloinnin perusteella (YTV 2007)



Laajan ESPON-tutkimusohjelman (European Spatial Observatory Network) aluerajausten lähtökoh-tana olivat työmarkkina-alueet. Tietojen saatavuuden vuoksi toiminnallisia kaupunkiseutuja (functional urban area, FUA) tyydyttiin mukailemaan eri seuduilla vakiintunein, hallinnollisin perustein tehdyin rajauksin. Määrittäskäytännöt ja siten myös tulokset ovat kovin vaihtelevia. Esimerkiksi Tukholman ESPON-tiedot koskevat koko Tukholman läänin, joka on pinta-alaltaan Helsingin seutua yli kaksi kertaa suurempi ja alueen toiminnallisen kiinteyden kannalta siten selvästi väljempi määrittys.

EU:n tilastoviraston, Eurostatin kokoamassa Urban Audit tietokannassa käytetään vastaavaa käsi-tettä "larger urban zones" (LUZ), joiden keskusalueeksi (core area) valittiin johtava hallinnollinen kaupunki (tai joskus useita lähekkäisiä) ja sen vaikutusalue määritettiin sekä paikallisen näkemys-en mukaisesti (lähinnä kuntarajoja seuraten) että sukkulointitietojen pohjalta (<http://www.urbanaudit.org>).

Molemmissa projekteissa tavoiteltu aluerajaus 15–20 prosenttia sukkuloivan työvoimaosuuden pohjalta asettuu Helsingin seudulla hahmotetun sisemmän metropoliseudun ja vakiintuneen tilastollisen kaupunkiseudun sukkulointitasojen (10 % ja 40 %, kuva 1) väliin. Kansainvälisten vertailujen luotettavuutta voitaisiin parantaa pyrkimällä kaksitasoiseen aluemäärittelyyn ja -kuvaukseen väljästi rajatuilla metropolialueilla ja verraten yhtenäisillä kaupunkiseuduilla (ks. asetelma yllä) ja esittämällä kummankin kategorian vertailutiedot selkeästi erikseen. Näihin asti esitetyissä vertailuissa nämä eritasoisin perustein rajatut alueet ovat usein joutuneet samoille ranking-listoille.

Näiden kahdella tasolla rajattujen Euroopan yli miljoonan asukkaan kaupunkiseutujen pinta-alat vaihtelisivat niiden väestömäärän ja tiiveyden mukaan noin 500 neliökilometristä (Bilbao) kenties yli 5 000 neliökilometriin ja metropolialueiden pinta-alat vastaavasti noin 5 000 neliökilometristä yli 10 000 neliökilometriin (Lontoo, Pariisi, Rhein-Ruhr). Helsingin seutu on noin 3 000 km² ja Uudenmaan maakunta n. 6 000 km².

Saksassa on nykyisin 11 liittovaltion tasolla nimettyä virallista metropolialuetta, joiden rajaukset perustuvat pääosin jo toimivien yhteistyöorganisaatioiden (suunnittelu, infra, elinkeinot, markkinointi) toimialueisiin. Metropolien väestö vaihtelee 2–10 milj. asukasta ja pinta-ala 5 000–10 000 km². Ranskalainen vastine metropolialueelle on "aire urbaine", joka on kuntarajojen yli suuntautuvan vähintään 40 % työmatkasukkuloinnin tilastollinen alue.

Muissa Euroopan maissa on käytössä hyvin kirjavia metropolien määrittelyjä. Esimerkiksi kolmen sektoriorganisaation yhteistyösopimuksella muodostettu "Barcelonan metropolialue" (Area Metropolitana Barcelona, 3,2 milj.as., 633 km²) kattaa vain osan muihin Euroopan metropoleihin vertautuvasta alueesta (Region Urbain Barcelona, 5,3 milj.as., 4 300 km²), joka määrittyy julkisen liikenteen yhteistyöalueen mukaan.

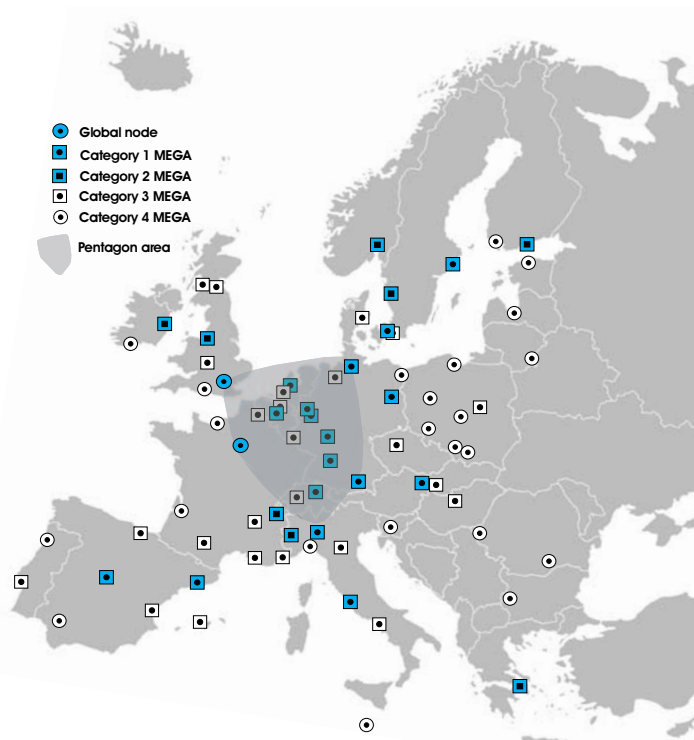
Metropolien asema ja merkitys

ESPON-tutkimusohjelma käyttää metropolien (Metropolitan European Growth Areas, MEGA) luokitukseen ja kuvaukseen neljää pääkriteeriä: *massa* (väestömäärä ja talouden koko), *kilpailukyky* (BKT/capita ja isot pääkonttorit), *tietoperusta* (korkeakoulutettujen osuus ja t&k-työlliset) sekä *yhteydet* (lentomatrustajat ja saavutettavuus). Näin jaettiin 76 Euroopan metropolia viiteen MEGA-ryhmään (kuva 2, ESPON 2005):

- ◆ kaksi globaalia solmua (global nodes): Lontoo ja Pariisi
- ◆ 13 luokan 1 MEGAA: mm. Amsterdam, Barcelona, Kööpenhamina
- ◆ 11 luokan 2 MEGAA: mm. Ateena, Helsinki, Tukholma
- ◆ 26 luokan 3 MEGAA: mm. Praha, Budapest, Malmö, Lissabon, Torino
- ◆ 24 luokan 4 MEGAA: mm. Krakova, Riika, Vilna, Tallinna, Turku (ei Tampere!)

EU:ssa on yli 60 ja koko Euroopassa noin 80 yli miljoonan asukkaan "larger urban zonea" tai "metropoliseutua" (vaihtelevin rajauksin), joiden joukossa Helsingin seutu (12 kuntaa) sijoittuu väestön suuruusjärjestyksessä viimeisen kolmanneksen alkuun (Urban Audit, 2006). Jos tähän listaan ver-

Kuva 2. Euroopan ”metropolit”. MEGA luokitus (ESPON 2005)



rataan kuvassa 1 hahmotettua Helsingin sisempää metropolialuetta (1,5 milj. as.), Helsingin sijaluku nousee listan puoliväliin.

Euroopan metropoliseutujen määrittäminen, niiden identiteettien vahvistaminen, niiden aseman tunnustaminen ja hallinnan järjestäminen ovat varsin keskenään riippuvia ”projekteja” miltei kaikkialla. Pisimmällä tässä pitkässä marssissa ovat Saksan viralliset, yhteistyössä toimivat metropoliseudut, Ranskan Communautés Urbaines, Italian metropolit tunnustava lainsäädäntö, Englannin ja Skotlannin lait alueellisesta yhteistyöstä ja suunnittelusta sekä eräiden metropoliseutujen erityisjärjestelyt (Greater London Authority GLA, Regio Randstad, Öresund Region, Kööpenhaminan Hovedstadens Udviklingsråd HUR, Dublin Regional Authority, Regionaal Orgaan Amsterdam, Area Metropolitana Lisboa, Area Metropolitana Porto ja Istanbul Greater City Authority).

Metropolien edunvalvojat vetoavat suurten kaupunkiseutujen painoarvoon: Metrexin (2006) mukaan Euroopan 120 metropoliseudulla asuu yli 60 % maanosan ihmisistä ja niiden kansantuotteen osuus on vielä tuntuvasti suurempi. Metropolialueet ovat ratkaisevan tärkeitä Euroopan keskeisten tavoitteiden kuten talouden ja kestävä kehityksen (Lissabonin ja Göteborgin strategiat), sosiaalisen ja taloudellisen koheesion sekä alueellisen koheesion ja tasapainon kannalta. Myös Suomen hallitusohjelmaan on otettu mukaan metropolipolitiikka.

Lähteet:

- ESPON (2005). Potentials for polycentric development in Europe. Project report. Nordregio, Stockholm.
- Metrex (2004). Metropolitan. A European Agenda for Metropolitan Regions and Areas. Discussion note (julkaisematon).
- Metrex (2006). Metrex Impressions. The first 10 years 1996–2006.
- Paasi A. (1986). The institutionalization of regions. Theory and comparative case studies. Joensuun yliopisto
- Urban Audit (2006). Eurostatin Urban Audit tietokanta. <http://www.urbanaudit.org>.

Helsinki kaupunkilaisten kokemana joulukuussa 2006 – asukasmielipiteitä

Euroopan suurten ja keskisuurten kaupunkien tilasta ja kehityksestä sekä niiden asukkaiden elinoloista on koottu keskitetysti 321 kaupungin kattava tilastotietokanta, joka sisältää tilastoja 10 teemasta kaupunkiseudun, kaupungin ja osa-alueen tasolla. Tilastotietoja on Euroopan komission toimesta täydennetty haastattelututkimuksilla, joista ensimmäinen tehtiin vuonna 2004 ja toinen viime vuoden joulukuussa. Suomen kaupungeista tutkimuksessa olivat mukana Helsinki ja Oulu 73 muun kaupungin lisäksi. Euroopan unionin jäsenmaiden (EU 27) ohella mukana oli kaupunkeja Kroatiaista ja Turkista.

Tutkimuksen tavoitteena oli kerätä tietoja siitä millaisena kaupunkilaiset kokivat elämänsä laadun, palveluiden laadun, hallinnon toimivuuden sekä oman kaupunkinsa asuin- ja kotikaupunkina. Kysymyksiä eri aihepiireistä oli kaikkiaan 28.

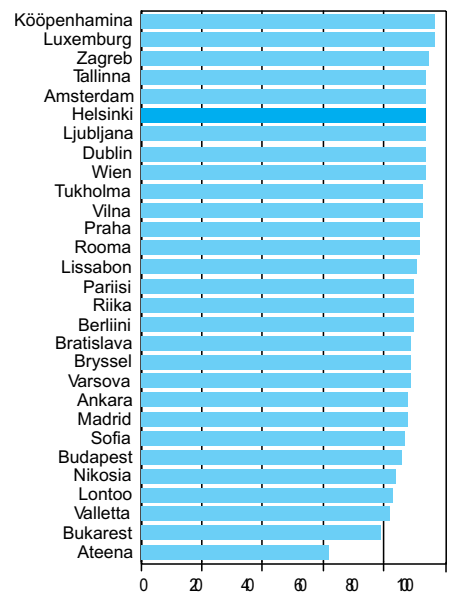
Kaupunkielämän yhteiset ilon ja huolen aiheet

Euroopan kaupunkien yhteinen näkemys on tyytyväisyys elämään omassa kaupungissaan – kaupungit koetaan erinomaisiksi paikoiksi elää, sillä tämän kysymyksen kohdalla kaikkien mukana olleiden kaupunkien tyytyväisyysaste oli 90 prosenttia. Kaupunkilaisten yhteisiä huolen aiheita ovat hyvän asunnon saanti kohtuullisilla kustannuksilla, työpaikan saanti sekä rahojen riittävyys juuri ennen palkkapäivää.

Poimintoja helsinkiläisten mielipiteistä sekä tyytyväisten osuuden sijoittuminen Euroopan pääkaupunkien joukossa

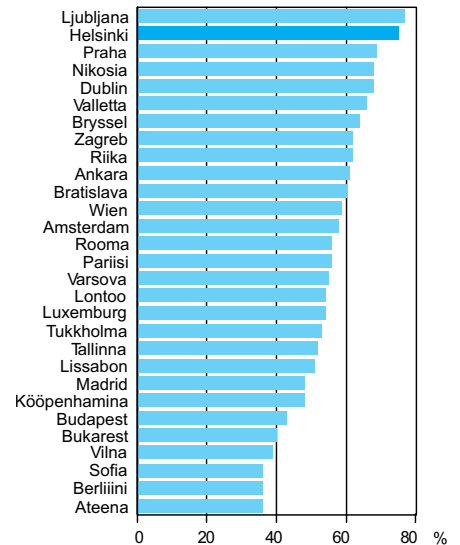
Tyytyväisten osuus	Sijaluku Helsinki	2006	2004	Muutos %-yksikköä	75 kaupungin keskiarvo 2006
Julkinen liikenne	1	93	89	4	64
Koulut	2	75	90	-15	59
Sairaalapalvelut	11	63	63	0	60
Lääkäripalvelut	16	68	95	-27	71
Viheralueet	3	88	91	-3	71
Kulttuuritilat	1	94	96	-2	76
Julkinen pääsy internetiin	5	55	85	-30	43
Yhtyy väittämään					
Vierasmaalaiset ovat sopeutuneet hyvin	25	39	50	-11	49
Kaupungista on helppo löytää hyvä työpaikka	5	53	49	4	33
Kaupungista on helppo löytää hyvä asunto kohtuuhintaan	22	9	9	0	24
Kaupunki palvelee asukkaitaan tehokkaasti	15	44	61	-17	49
Sinulla on vaikeuksia laskujen maksamisessa kuun lopussa		33	18	15	31
Resursseja käytetään järkevästi	3	51	56	-5	40
Tuntee olonsa turvalliseksi kaupungissa	2	95	97	-2	81
On tyytyväinen elämäänsä tässä kaupungissa	6	94	94	0	90
Ilman saasteet ovat suuri ongelma	23	62	57	5	67

Yhtyy väittämään: kaupungista on helppo löytää hyvä asunto kohtuuhintaan, %-osuus



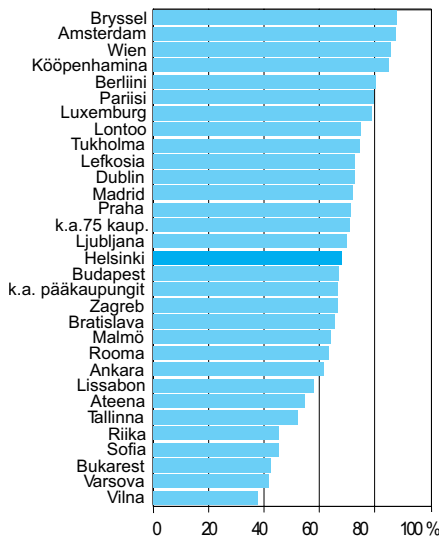
Lähde: European Commission: Survey on Perceptions of Quality of Life in 75 European Cities

Tyytyväisyys kaupungin tarjoamiin koulutuspalveluihin, %-osuus



Lähde: European Commission: Survey on Perceptions of Quality of Life in 75 European Cities

Tyytyväisyys kaupungin tarjoamiin sairaalapalveluihin, %-osuus

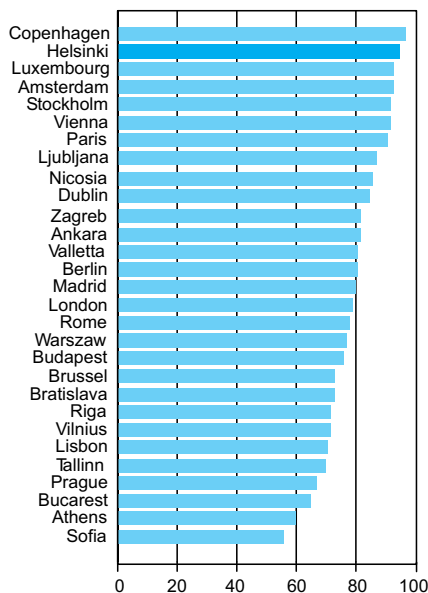


Lähde: European Commission: Survey on Perceptions of Quality of Life in 75 European Cities

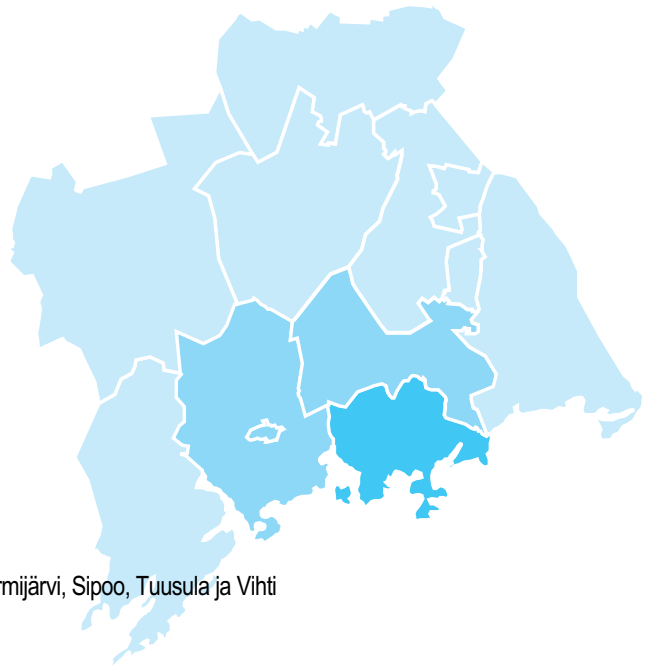
Miten helsinkiläiset sijoittuvat Euroopan kaupunkien joukossa?

Helsinkiläiset kokevat kaupunkinsa julkisen liikenteen, kulttuuri- ja liikuntatilojen, viheralueiden ja koulujen, resurssien järkevän käytön sekä turvallisuuden olevan huippuluokkaa, sillä näillä osa-alueilla tyytyväisten kaupunkilaisten osuudet olivat yli tai lähes 90 prosenttia. Kaikkien helsinkiläisten tyytyväisyys sairaala- ja lääkäripalveluihin sekä kaupungin palvelutoiminnan tehokkuuteen asetettiin Euroopan pääkaupunkien keskikaartiin. Häntäpäin sijoituksia saavutettiin – ehkä hieman yllättäenkin – vierasmaalaisten sopeutumisessa kaupunkiin. Mielenpito oli myös muuttunut huomattavasti kahden vuoden aikana. Vuonna 2004 viisikymmentä prosenttia oli yhtynyt väittämään: vierasmaalaiset ovat sopeutuneet hyvin, vuonna 2006 osuus oli laskenut 39 prosenttiin.

Yhtyy väittämään: tuntee olonsa turvalliseksi kaupungissa, %-osuus



Lähde: European Commission: Survey on Perceptions of Quality of Life in 75 European Cities



Aluejako

Pääkaupunkiseutu:	Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa
Kehysalue:	Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula ja Vihti
Helsingin seutu:	Pääkaupunkiseutu ja kehysalue
Uusimaa:	Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatuindeksi:

Ilman epäpuhtauksien (rikkidioksidi, typpidioksidi, häkä, otsoni ja hengitettävä pöly) kuukausittaisiin maksimiarvoihin perustuva indeksi.

Julkisen liikenteen matkustajat:

Helsingin sisäisen liikenteen matkustajamäärä.

Kuolleisuus (eli kuolevuus):

Käsitteellä tarkoitetaan kuolemista ilmiönä, jonka väestöllistä vaikutusta tutkitaan, tai mitä tahansa mittalukua, joka ilmoittaa kuolleiden osuuden (yleensä promilleina) väestöstä tai jostakin väestöosasta.

Lento- ja laivaliikenteen matkustajat:

Lähteneet ja saapuneet matkustajat yhteensä.

Myynti:

Helsingin seudulla sijaitsevien yritysten arvonlisäveron alainen myynti.

Palkkasumma:

Helsingin seudulla sijaitsevien yritysten maksama palkkasumma.

Rikokset:

Väkivaltarikokset – poliisin tietoon tulleet henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä siveellisyyserikokset. Omaisuusrikokset – poliisin tietoon tulleet varkaudet, näpistyksiset, ryöstöt, vahingon teot, moottoriajoneuvon luvattomat käytönnot, petokset jne.

Saldoluku:

Saldoluvulla suhdanne- ja kuluttajabarometrissä kuvataan odotuksia, ja se saadaan, kun myönteisten vastausten prosenttiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosenttiosuudet. Positiivinen luku kuvaa optimistisia odotuksia.

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiviteettia. 1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvoihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus. 2) Suomi: Tilastokeskuksen Kansantalouden neljännesvuositilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonais-tuotannon ennakkotieto.

Työväilytilasto:

Työministeriön tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin. Työvoimatutkimuksen ja työministeriön luvut poikkeavat: työvoimatutkimuksen työttömyysasteet ovat 2–3 prosenttiyksikköä pienempiä.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Avainlukuja

III/2007	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu ¹	Suomi
Väestö					
Väkiluku 30.9.2007	567 656	237 127	191 996	1 276 262	5 294 384
Väestönmuutos 1-9/2007	3 135	2 108	2 285	10 982	17 429
Väestönmuutos, %	0,6	0,9	1,2	0,9	0,3
Muuttovoitto	2 261	337	1 128	5 884	9 733
Työllinen työvoima	302 300	136 400	105 900	688 900	2 541 600
Muutos, %	-2,0	13,5	-0,1	1,7	1,9
Työttömyysaste, % (työministeriö)	6,3	4,5	6,2	5,5	7,4
Toimitilamarkkinat			PKS		
Toimistot, m ²	1 644 220	715 760	649 800	3 015 560	..
Liiketilat, m ²	5 931 700	1 358 770	751 370	8 033 600	..
Teollisuus- ja varastotilat m ²	4 496 560	1 245 920	2 582 430	7 349 200	..
Vajaakäyttöaste, %	5,7	6,0	2,3	5,0	..
Hyvinvointi			PKS		
Asumistuen Saajat	21 937	5 802	6 205	35 025	..
Muutos, %	-5,1	-2,1	-6,6	-2,0	..

¹12 kuntaa

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

– Muutostietoja neljännesvuosittain

– Ilmestyy vuonna 2007 viikoilla 10, 23, 36, 49

Toimitus ja julkaisija
Helsingin kaupungin tietokeskus
PL 5520
00099 Helsingin kaupunki
Faksi (09) 310 36406
www.hel2.fi/tietokeskus/suunnat, www.ytv.fi

Lisätietoja:

Leena Hietaniemi, Helsingin kaupungin tietokeskus, p. (09) 310 36404
Tuula Lappalainen, Helsingin kaupungin tietokeskus p. (09) 310 36586
etunimi.sukunimi@hel.fi

ISSN 1455-819X (painettu)
ISSN 1796-7287 (verkossa)

KUSTANTAJAT

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta
(YTV)

Helsingin kaupungin tietokeskus

Espoon kehittämis- ja tutkimusryhmä

Vantaan tilasto- ja tutkimusyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus

Helsingin seudun kauppakamari